

Te ove kontakt-čher

Att vara nätverkshem – översättning till romani arli

Ked o čhavoro našti te bešel ki pi daj hem dad, tegani o čhavoro najšukar te bešel ko dijekheste so tano familia ja avera manuša so tane paše e čhavorese, ko jekh kontakt-čer. Odova kontakt-čer tano sar jekh familiarno-čer kaj i kontrola hem i pomoč avela kotar i socialno agencia.

Familiarno-čer

O familiarno-čer primini e čhavoren te oven oljen jekh stabilno đivdipe, a i direktiva avela kotar i socialno komisija.

Kontakt-čer

Ko familiarno-čer tane jekh ja pobuter manuša so tane familia ja ki paše relacia e čhavoreja.

Familia

Odova šaj te oven i baba, o babo, i phen, o phral, i tetka, o kako hem o ujko e čhavorese.

Avera so tane paše

Odova šaj te oven amala, komšije ja o manuša so čerena buti ki škola/dagis.

Čhavore so našti te bešen ki pi daj hem dad

But bari cifra čhavore ki Švedska isi oljen jekh šukar đivdipe čhere, ki pi daj hem dad. Ama, disave čhavorende tani najšuzi alternativa te oven ko jekh aver čher, ki jekh aver familia, sebepi i situacia tani esavki kaj i daj hem o dad našti te den e čhavorese odova šukar đivdipe. Tegani i socialno agencia ki komuna tani odgovorno o čhavoro te ovel placirimo ko jekh aver čher.

I socialno agencia ka dikhel ako điko kotar familia ja paše relacia šaj te pazini e čhavore, sar jekh kontakt-čer. O cilji ko kontakt-čer tano o čhavoro te na našalji i relacia hem kontakt pe najpašencar.

I socialno agencia ka dikhel so najšukar pasuini ko e čhavoresiri momentalno situacia. Ko but situacije i socialno agencia anela odluka o čhavoro te ačhol ko kontakti pe najpašencar, ama isi hem situacije kaj o čhavoro tano dur kotar pe najpaše kontaktija. Tegani o čhavoro ka dobini pomoč kotar i socialno agencia te ovel olje kontakt pe najpašencar ko jekh aver način.

Akija publikacia tani zaštitimi ko zakoni baš o copyright. Ako isi citati odova beležini pe kotar avela. Baš o slike hem ilustracije valjani e artistesiri dozvola. Akija publikacia isi ko PDF formati ko internet than kotar Socialstyrelsen.

I publikacia šaj te kovertirina ko avera formatija ako valjani.
Odova šaj te bičhaljen amende ko alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2023-3-8433
Foto: Christian Ferm, Scandinav

TE OVE KONTAKT-ČHER
SOCIALNO INSTITUCIA

Kontrola kotar o kontakt-čer

Ako điko kotar familia ja điko kotar paše relacia mangela te ljel e čhavore ko po čher, tegani i socialno agencia čerela pi procedura sar upro avera familiarna-čhera so čerela.

Tegani i procedura hem kontrola inkludirini

- familiakiri đivdipasiri situacia hem sar bešena ko čher
- familiakiri individualno kompetencia hem karakteristika

I socialno agencia valjani te ljel hem odolje manušengiri informacia so isi ko registar ki policia hem ko registar ki socialno agencia. Disavi informacia so isi ko registar ki socialno agencia, šaj te dobini pe samo ako i daj hem o dad dozvolinena.

I socialno agencia valjani te pratini i situacia ako e čhavorese tano sa šukar ki odija familia kaj so tano placirimo. Odoljese o čhavoro hem i familia kaj so o čhavoro bešela, redovno ka oven posetime kotar o socialno sekretari ko odova periodi đi tano o čhavoro placirimo ki familia.

E familiakiri buti

Ked o čhavoro ovela placirimo ko jekh familiarno-čer, o manuša so pazinena e čhavore, i socialno agencia hem o familiarno-čer isi oljen delimi odgovornost o čhavoro te osetini pe šukar, te ovel sigurno hem te ovel fino vaspitimo. Odoljese o familiarno-čer valjani te ovel olje paše saradnja e manušencar so pazinena e čhavore hem manušencar so čerena buti ki socialno agencia.

Te ove jekh familiarno-čer valjani

- te čere jekh sigurno hem pherđi mangipaja relacia premalo čhavoro
- o čhavoro te ovel olje jekh šukar đivdipe
- te pomožine e čhavore ki škola, ked ka ovel olje diso kotar škola te čerel čhere ja ked ka ovel sastanko ki škola
- te dikhe o čhavoro redovno te đal ko doktori hem ko zubari
- te de e čhavorese podrška te ovel olje kontakt e familiaja hem amaljencar
- saradnja te ovel tut e čhavořesere dajaja hem dadeja ko obična svakodivesere buča, a hem ko pobare buča sar ko primer ked ka valjani te birini pe škola
- saradnja te ovel tut e socialno sekretareja hem avere manušencar kotar aver profesia sebepi o čhavoro.

Pomoč hem edukacia

Sa o familiarna-čhera, pa hem o kontakt-čhera isi oljen pravo te dobinen pomoč hem adekvatno edukacia sebepi o čhavoro te osetini pe šukar. I pomoč šaj te formirini pe ko razna načiniya. Odova šaj te ovel, te dobine jekh specialno kontakt manušeja so čerela buti ki socialno agencia, ja te dobine instrukcije individualno ja ki grupa.

I pomoč valjani te formirini pe premalo odova savi relacia isi olje o čhavoro premalo o kontakt-čher. I baba hem o babo e čhavoressere sar ko primer šaj te valjani oljenđe aver pomoč, nego o purano učitelji so hine e čhavoressere. Ama, isto ađahare savi pomoč valjani šaj te zavisini hem kotar o placiribasoro periodi.

Plata

O familiarno-čher isi olje pravo te dobini pare ked o čhavoro avela te živini othe. I suma ko kontakt-čher pratini i rekomendacia kotar Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) so isi baš o familiarno-čher.

I rekomendacia nane obavezno, nego svako komuna odlučini pese kobor ka platinel. I suma ko periodi šaj te ovel promimi, sebepi e čhavoressiri situacia šaj te ovel promimi, sar ko primer o berša ja aver diso.

Pobuter šaj te čitine ko akava link socialstyrelsen.se/mininsats.

